

Abba Hillel Silver Collection Digitization Project

Featuring collections from the Western Reserve Historical Society and
The Jacob Rader Marcus Center of the American Jewish Archives

MS-4787: Abba Hillel Silver Papers, 1902-1989.

Series I: General Correspondence, 1914-1969, undated.

Sub-series A: Alphabetical, 1914-1965, undated.

Reel

87

Box

30

Folder

1917

Zionist Organization of America, World Zionist Organization,
1948.

WORLD CONFEDERATION OF GENERAL ZIONISTS

ההתאחדות העולמית של הציונים הכלליים

CONFÉDÉRATION MONDIALE DES SIONISTES GÉNÉRAUX

BUREAU EUROPEEN ~~XXXXXXXXXXXX~~ NOUVELLE ADRESSE
~~XXXXXXXXXXXX~~ bis, Avenue Foch
~~XXXXXXXXXXXX~~ PARIS (X) - FRANCE (arrivé par 14, Rue Lecours)

המזכירות האירופית

EUROPEAN OFFICE

September 30, 1948

Chairman :

Dr. Israël GOLDSTEIN (U.S.A.)

Vice Chairmen :

Prof. BRODETSKI (England)
 GUERING (South Africa)
 Mrs. R. HALPERN (U.S.A.)
 Dr. JANCU (Roumanie)
 SERLINE (Palestine)
 S. RABINOWICZ (Argentine)
 S. ZACKS (Canada)

World Executive :

DUNSKI (South Africa)
 D. FRISCH (U.S.A.)
 Mrs. GRINBERG (U.S.A.)
 Mr GOODMAN (U.S.A.)
 Ab. GOLDSTEIN (U.S.A.)
 M. HARTMAN (Palestine)
 Zvi HERMAN (Palestine)
 Barnett JANNER (England)
 M. KOSOVER (Poland)
 I. KUBOWITZKI (Belgium)
 LEVANON (Palestine)
 Rabbin I. MULLER (U.S.A.)
 Mrs. de SOLO POOL (U.S.A.)
 Dr. NATAN (Hungary)
 Mrs. RAGINSKY (Canada)
 Mrs. ROSENBOHN (U.S.A.)
 REZNIKOFF (Mexico)
 RYMALT (Palestine)
 SALOMON (Australie)
 Mrs. SCHOOLMAN (U.S.A.)
 TATZA (Palestine)
 TORCZYNER (U.S.A.)
 ZYMAND (Palestine)

Treasurer

KRUMBEIN (U.S.A.)

General Secretarys :

SAM SEGAL (France)
 B. TOMKEWICZ (Palestine)

Dr. Abba Hillel Silver
 Chairman of the Jewish Agency
 in the United States
 105 Temple East and Russel Road,
CLEVELAND -Ohio

Dear Dr. Silver,

It is a great pleasure to express to you on behalf of the European Office of the World Confederation of General Zionists and personally, the sincerest good wishes on the occasion of the forthcoming New Year.

May the coming year, 5709, see the success of all our efforts to bring peace and strength to the building of Israel and prosperity for the Jewish people the world over.

I hope that the coming year will bring all General Zionists the world over closer together for our common tasks ahead.

With kindest regards,

Sincerely yours,

Moshe Polakiewicz
 Moshe Polakiewicz
 Secretary General

ה ח ל ט ו ת ה ע ו ז ה ח ל ה צ י ו נ י

שנתקבלו במושביו שהתקיים בירושלים ובתל-אביב
בימים י"ז - כ"ט מנחם אב תש"ח (22 באבגוסט - 3 בספטמבר 1948)

I. מדיניות

(א) הועד הפועל הציוני במושביו הראשון במדינת ישראל הריבונית מכריז:

עם הקמת מדינת ישראל, ביום ה' אייר התש"ח, 14 במאי 1948, נפתחה תקופה חדשה בתולדות העם היהודי, בראשית הגשמתה של תקוות כל דורות היהודים מיום אבדן חירות האומה וגלותה מעל אדמתה. התנועה הציונית, המאחדת בתוכה את העם היושב במדינתו ואת נאמני התחיה אשר בפזורי הגולה, הועמדה בפני תפקידי ביצוע עצומים של ארגון העליה החפשית, של קבוץ גלויות, של יישוב נשמות הארץ והפרחת מדבריותיה.

(ב) הועד הפועל מציין בגאון את צמיחתה המהירה של מדינת ישראל הצעירה, את התערותה בחכרת העולם והתבצרותה בארגון חיי אזרחיה, בחרשים מועטים הוקם המנגנון של המדינה, הפעלו מוסדותיה המייצגים, הוקם צבא ההגנה לישראל, הוצא המטבע העצמי, החלה העליה ההמונית, נמסכה פעולת ההתישבות בכפר ובעיר, נקשרו קשרים מהודקים עם חלקי העולם כולו. מדינת ישראל הפכה עובדה מוצקת בהכרת העולם והעם היהודי כאחד.

(ג) הועד הפועל מעלה בשעה חגיגית זו את זכר החולמים והלוחמים, עולי ציון ובוני הישוב במשך כל הדורות, ומתייחד עם דמות מייסדה של התנועה הציונית וחזקה חזון המדינה היהודית, ד"ר תיאודור הרצל.

הועד הפועל מתייחד עם זכרם של ששה מיליוני יהודים שהושמדו בימי מלחמת העולם השנייה ולא זכו לראות בהגשמת חלום סיבת ציון.

(ד) הועד הפועל מרים על נס את עמדת העוז של הישוב, את גילויי גבורתו של הנוער העברי, את נצחונותיו המזהירים של צבא ההגנה לישראל על הכוחות הצבאיים הסדירים של ארצות הליגה הערבית, הנתמכים על ידי מעצמה אימפריאלית גדולה. בכוחו העולה של צבא ההגנה ובביצורה המהיר של המדינה רואה הועד הפועל ערובה נאמנה לנצחון מלא ולשלום אמת.

(ה) הועד הפועל מציין תוך שביעת רצון עמוקה שמספר ניכר של מדינות, וביניהן שתי המעצמות האדירות של תקופתנו, ארה"ב של אמריקה וברית המועצות, הכירו - אם כי בצורות שונות - במדינת ישראל. הועד הפועל מביע את הכרת תודתו לממשלות אלו ולעמיהן תוך נסחון שהן תוספנה להתייחס בידידות ובאהדה למדינה הצעירה ותגשנה לה את כל העזרה האפשרית במלחמתה נגד אויביה התוקפניים ולהבטחת מעמדה במשפחת האומות החפשיות. הועד הפועל מביע את קורת רוחו מההכרה המלאה שהכירה ברית המועצות בישראל ומצפה שההכרה "דה פאקטו" של ארה"ב והיהפך במהרה להכרה "דה יורה".

(ו) הועד הפועל פונה בקריאה לאומות המאוחדות, שהחלטתן מיום 29 בנובמבר 1947 סייעה להחשט הקמתה של מדינת ישראל, לקבלה כמדינה-חברה בארגון האומות המאוחדות.

(ז) הועד הפועל קובע, שהפוליטיקה העויינת של ממשלת אנגליה כלפי מדינת ישראל והציונות עומדת בניגוד מסווע למסורת הידידות לעם היהודי, שלפיה נהגה בריסניה הגדולה במשך מאות בשנים, ואשר נתגלתה במיוחד במעשה הכרזת בלפור. הועד הפועל פונה לעם האנגלי להרים את קול מצפוננו נגד המדיניות הזאת ולפלט דרך ליצירת יחסים תקינים בין שני העמים.

(ח) הועד הפועל קובע כי זכות-יסוד של כל יהודי היא לצאת מארצות הגולה ולהתיישב בארצו. הכרת זכותו של העם היהודי לחדש את חייו ולהקים את רבונותו המדינית מחייבת את כל המדינות, החברות בארגון האו"ם, להסיר את כל המכשולים המלאכותיים בדרך לעליה ארצה. כל הסלת איסור על יציאה מארצות מגוריהם, וכל הקמת מכשול להעברת הונם ומכשירי עבודתם של המוני היהודים המשתוקקים לחדש את חייהם בארץ, הנה מעשה עויין נגד העם היהודי ומחבל במדינת ישראל הקמה לתחיה. העם היהודי פונה למצפוננו של העולם להקל עליו את תהליך עלייתו ובנינו. הוא תובע מהאומות המאוחדות לאחוז בכל האמצעים היעילים להשגת מטרה זו.

(ט) עם חידוש קוממיותו ורבונותו בארצו, לאחר שהראה את יכולתו להדוף את התקפת הכוחות הצבאיים של שליטי ערב, מושיט העם היהודי מחדש את ידו לעמי ערב לשלום ולקואופרציה. העם היהודי ועמי ערב נצטוו על ידי הגורל ההסטורי לחיות יחד, שפיתת דם הדדית והקרבת חייהם של טובי הנוער לא ישנו עוד עובדת יסוד זו. רצון החיים וההתחדשות של העם היהודי לא ימוגר. הקשר ההסטורי בין ארץ ישראל ועם ישראל לא נותק מעולם, ולעולם לא יינתק. עמי ערב לא ייבנו על שנאת העם היהודי ומלחמת השמדה נגדו. רק מתוך ידידות וקואופרציה בין העם היהודי והערבי ויתר העמים הסוכנים במזרח התיכון, יוחזרו שסחי האדמה העצומים לפריחתם, תגדל פוריות עבודתם ותורם דרגת חייהם של המוני העם, והמזרח התיכון ישוב להיות גורם תרבותי, כלכלי ופוליטי חשוב במערכות עמי תבל.

(י) הועד הפועל הציוני שמע בחרדה את הדינים-והחשבונות על מצבן הסראגי של תפוצות ישראל בארצות ערב, על הפרעות ביהודים שנערכו ע"י המונים מסוסיים ועל פגיעות קשות ברכושם ובזכויותיהם שנגרמו על-ידי הממשלות. הגבלת זכויותיהם של היהודים או שלילתן בשל סיבות דתיות ולאומיות על-ידי מדינות שהן חברות בארגון האו"ם, עומדת בסתירה גמורה לעקרונות החופש והשוויון הסבועים במגילת או"ם.

הועד הפועל דורש מארגון האו"ם לאחוז באמצעים הדחופים ביותר כדי לשים קץ למעשי הדיכוי והרצח בארצות שהן חברות באו"ם או שהן תובעות להתקבל בחברות לתוכו, להבטיח את בטחון חייהם, כבודם וזכויותיהם של יהודי ערב, ובמיוחד את זכותם לעזוב את ארצות ערב ולעלות לארץ-ישראל. לאחינו בארצות ערב ייאמר: ממדינת ישראל שלוחה לכם בויכת אחיכם, אזרחי ישראל וציוני התפוצות. שערי מדינת ישראל פתחים לפניכם. התאוששו

אזרו כוח, התכוננו ליום בו ישתרר השלום ותפתח גם לפניכם הדרך לעליה, לעבודה ולהשתרשות באדמת המולדת, ששמרתם לה אמונים במשך כל דורות גלותכם. חזקו ואמצו.

י"א) ברכת אחים לבבית שלוחה לאחינו ולאחיותינו בוני ישובנו בירושלים הנצחית. העם היהודי מתגאה בעמדתכם העזה, בסבלכם ובמלחמתכם אשר הפרו את המזימה להסגיר את עיר הקודש לשלטון ערבי. שותפות גורלה של ירושלים העברית ומדינת ישראל נחתמה שוב בקרבות בתוככי ירושלים, בהריה ובדרכים המובילות אליה, שבהם השתתפו והקריבו את חייהם ממיטב בניו של הישוב הירושלמי ושל כל העם היושב בארץ.

ירושלים לא תופקר. עם ישראל יסמור על אופיה ועל עתידה היהודי ועל קטריה עם מדינת ישראל.

י"ב) הקמת מדינת ישראל היא נצחון היסטורי במאבקו של עמנו על קיומו ועצמאותו, ופרי פעולתה ומלחמתה של התנועה הציונית העולמית. במאמציהם של שלושה דורות חלוציים והמוני העם בתפוצות קם והיה דבר המדינה העברית. אך הנצחון הסופי עוד לא הושג וידו של האויב עודנה נסויה. נכונות למאמץ עליון, לגיוס כל כוחות העם החמרניים והמוסריים, תוך משמעת מעולה, ללא כל סייג - היא תנאי ראשון לנצחון סופי. ריכוז כל העם לכל שכבותיו וחלקיו, לביצורה ולהגנתה של מדינת ישראל ושל מוסדותיה המוסמכים, חיסול כל פרישה מדינית או צבאית, ומניעת כל תמיכה ועזרה לפורשים - צור עליון של השעה.

לעם בתפוצותיו פתחה הקמת מדינת ישראל אפקים חדשים ואפשרויות כבירות לעליה ולגאולה. חיסול מחנות הריכוז של פליטי ההשמדה, עליה מהירה של המוני היהודים מאירופה ומארצות האיסלאם, חידוש תנועה חלוצית המונית בכל הארצות, וריכוז שיטתי של הון לאומי ופרסי לניצול מכסימלי של כל אפשרויות ההתישבות וההתאחדות בזמן הקצר ביותר - אלה הם תפקידיו הרחופים של העם היהודי והתנועה הציונית. הועד הפועל קורא לכל העם, ובמיוחד למחנה הציוני לכל חלקיו, להחלץ במלוא כוחו לתפקידים האלה, ובעזרת צור ישראל נצליח.

י"ג) הועד הפועל מוחה נמרצות נגד ההחלטה השרירותית של ממשלת בריטניה שהרהיבה גם אחרי תום תקופת המנדט, למנוע את עלייתם של אלפי הכלואים במחנות קפריסין ולהגביל את זיירותם האישית של העצורים ללא יסוד וללא דין.

י"ד) הועד הפועל מפנה את תשומת לבו של ההנהלה הציונית אל הצורך הדחוף בהקמת מדור מיוחד להצלתם והעלאתם של יהודי ערב.

המדור יפנה אל כל הסתדרויות העזרה היהודיות בתביעה להושיט עזרה חמרית ומדינית ליהודים בארצות ערב בממדים ההולמים את גודל השואה.

II. עניני ארגון

א. ארגון פעולתה של ההנהלה הציונית

ההנהלה הציונית תקיים את המחלקות הבאות:

1. לעליה - היקף פעולתה:

(א) הכשרת עולים (פרט להכשרה חלוצית - עיין מחלקה לנוער ולהחלוצ).

(ב) הנהלת משרדים איים בגולה.

(ג) לבוא בהצעות לפני הממשלה מתקופה לתקופה על אישור מכסות עולים. - האישור הסופי של המכסות הוא בידי הממשלה.

(ד) חלוקת מכסות העולים לארצות - תוך התייעצות עם הממשלה.

(ה) קביעת העולים, שיעלו לפי המסכמות. כגון: עליה חלוצית ועוברת (פרט לעולים בעלי הון, עולים תלויים בקרוביהם תושבי הארץ, תלמידים למוסדות החינוך בארץ, מומחים וכו' שיקבלו את רשיונותיהם מממשלת ישראל).

(ו) סיפול בארגון עליתם של העולים והסעתם עד גבולות הארץ.

2. לקליטת עולים - הטיפול בעולים ימצא בידי ההסתדרות הציונית אשר תמציא את הכספים הדרושים לכך. תוקם מחלקה לקליטת עולים שתבצע את פעולתה תוך שיתוף עם הממשלה.

3. להתישבות - בעיקר התישבות חדשה לפי היקף פעולותיה של מחלקת ההתישבות הקיימת ליד הסוכנות היהודית.

4. לעליית ילדים ונוער - כולל את כל הפעולות בחו"ל ובארץ.

5. מחלקה כלכלית - (1) לגיוס הון פרטי להשקעות בארץ.
(2) לאינפורמציה בגולה על ענינים כלכליים של הארץ.
(3) לפעולות בגולה למען הפצת תוצרת הארץ.
(4) לעידוד וארגון תיירות לארץ.

6. לפיתוח ירושלים

7. מחלקה לכספים

8. מחלקה לקשרי חוץ (Public Relations)

9. לארגון והסברה הכוללת עניני הסברה ותעמולה ציונית.

10. לנוער והחלוץ הכוללת הכשרה חלוצית.
11. לחינוך ותרבות בגולה
12. מדור לענייני היהודים במזרח התיכון (ליד המחלקות לארגון ולעליה)

ב. קשר עם המוסדות

בידי ההנהלה נשארות הזכויות במוסדות שהיו קשורים עמה ועם הסוכנות היהודית כגון הקרנות הלאומיות, הבנקים, האוניברסיטה, הטכניון. החברות: ביזור, עידוד, הכשרת הישוב, פאזא, גי'ם, ספחות, אוצר ההתישבות, אוצר החקלאות, דיור, שיכון, איכסון וכו'.

ג. ענייני קרנות ומגביות

1. הועד הפועל הציוני מחליט, כי בגלל מצב החירום הנוכחי, ייעשה הסדר מיוחד למגביות של הקרנות הלאומיות לשנת תש"ס (מאוקטובר 1948 עד ספטמבר 1949) כדלקמן:

(א) בארצות הברית, בריסניה הגדולה וקנדה, אשר בהן קיימות מגביות מסותפות, יימשכו ההסדרים בין קרן הקימת ובין קרן היסוד באותה צורה כמו בעבר, והבסיס של חלוקת ההכנסות בין שתי הקרנות יישאר בתקפו. הקרן הקימת תמשיך את אוסף הכספים המסורתי, וכן תישאר בשלמותה העצמאות של הקרן הקימת וקרן היסוד.

(ב) בכל שאר הארצות תערוך מגבית מסותפת לשעת חירום לשנת תש"ס בלבד לסובת המסרות הנאות: צרכי שעת חירום, הקרן הקימת, קרן היסוד ועלית הנוער.

הקרן הקימת תמשיך את אוסף הכספים המסורתי שלה מחוץ להכנסותיה מהמגבית לשעת-חירום.

(ג) כל שאר המגביות שהוכרו ע"י הקונגרס, ולא נכללו במגבית המסותפת לשעת חירום, צריכות להביא לידי קואורדינציה את מאמצייהן הכספיים בהתייעצות עם המגבית המסותפת.

(ד) ההחלטה הקודמת (ג) - אינה חלה על ארץ-ישראל, שבה ייעשו הסדרים מיוחדים לעריכת מגביות.

2. הועד הפועל ממליץ על הפעלת הועדה לשם קואורדינציה של פעולות הקרנות, המורכבת מבאי-כח ההנהלה הציונית, הקרן הקימת וקרן היסוד.

3. הועד הפועל מרגיש שבתעמולה למען המגבית המסותפת לשעת חירום יש להבליט בצורה מיתאמת את הקרן-הקימת ואת קרן-היסוד.

ד. ענייני העליה

(1) ההנהלה הציונית מתבקשת להקים מועצה לענייני העליה, שתיעץ להנהלה בעניינים העיקריים של העליה. היו"ר של הועדה ייקבע ע"י ההנהלה הציונית.

- (2) הועדה תעבור בסיתוף עם הממשלה.
- (3) ההנהלה הציונית תקיים ריאורגניזציה של הועדות ליד המסדרים הא"י בגולה בהתאם להחלטות הקונגרס ותדאג לקיום סמכותם של המסדרים בכל ארץ וארץ.
- (4) הועד הפועל קובע, שהסמכות העליונה בהסדרת עניני העליה הנמצאים בסיפולה של ההסתדרות הציונית - היא בידי ההנהלה הציונית.
- (5) קביעת המועמדים לעליה היא בסמכותם של המסדרים הא"י בלבד.
- (6) הועד הפועל מציין את זכויותיו של "מוסד ההעפלה" ומציע להנהלה הציונית להטיל על המוסד לפעול מעתה כאחד המכשירים העיקריים לביצוע עליית המוני יהודים לארץ. ההנהלה הציונית תקבע את הרכב המוסד הזה.

ה. הקונגרס הציוני הכ"ג

על יסוד סעיף 16 של התקנון מחליט הועד הפועל לכנס את הקונגרס הציוני הכ"ג בקיץ תש"ט (1949) בארץ-ישראל ומטיל על ההנהלה לקבוע את המועד.

ו. נציגות ויצ"ו

הועד הפועל הציוני שמע את דרישות ההסתדרות העולמית לנשים ציוניות ויצ"ו, שהן: (א) מקום אחד בהנהלה הציונית; (ב) נציגות מתאימה בועד הפועל הציוני ובכל הועדות של ההסתדרות הציונית; (ג) נציגות בקונגרס הציוני.

הועד הפועל מחליט להציע לוועדה הארגונית המתמדת לעבד - תוך התייעצות עם היועצים המשפטיים - הצעות מפורטות בענין זה לסם הגשתן לקונגרס הציוני להחלטה.

הועד הפועל ממליץ לפני ההנהלה לשתף - עד הקונגרס הבא - בישיבות ההנהלה בא-כח של ויצ"ו עם זכות דעה מיעצת.

III. עניני חינוך ותרבות

(א) הועד הפועל הציוני מחליט להקים מחלקה לחינוך ותרבות בתוך ההנהלה הציונית בירושלים ולהעמיד לרשותה תקציב מתאים.

תפקידי המחלקה יהיו:

- (1) לפעול למען חינוך עברי וציוני של הדור הצעיר בגולה; להכסיר את העתידים לעלות לארץ לקראת חיליהם במדינת ישראל; לבצר את הערכים העבריים והציוניים בין המוני העם היהודי בגולה.
- הפעולה תיעשה מתוך הסכם בין זרמי החינוך הקיימים בתנועה הציונית ומתוך שיתוף עם המוסדות היהודיים לארצותיהם וארגונים אחרים, הפועלים בשטח זה, כגון: ברית עברית עולמית, בהתחשב עם פעולתה ונסיונה ואחרים.
- בארצות שבהן נעשית פעולת חינוך ותרבות תדריך המחלקה את המפעלים הקיימים במסרה לכוונם ולהתאימם לצרכי הארץ והעליה.

בארצות שאין בהן בתי ספר עבריים או מפעלי תרבות אחרים, תסתדל המחלקה להקימם בהתאם לתנאי הארצות הללו על יסוד תכנית שתעובד על ידי מועצה מורכבת מנציגי הזרמים החינוכיים הקיימים בתנועה, שתוקם על-ידי ההנהלה הציונית ליד המחלקה.

המועצה הזאת תסייע למחלקה בעיבוד היסודות והתכנית לפעולת התרבות בגולה.

(2) המחלקה תספד בצרכיהם ובבעיותיהם הארגוניות והקונסטרוקציות של מוסדות ההסכלה הגבוהה ומוסדות התרבות, התורה והמדע, שהתנועה הציונית היתה אחראית לקיומם ולהנהלתם או השתתפה בהחזקתם, ותסדיר את היחסים בין המוסדות האלה ובין מדינת ישראל, במידה שיש צורך בהסדר כזה.

(א2) עם בירור בעיות החוקה והמבנה של מוסד ביאליק מתבקשת ההנהלה הציונית לברר את השאלות הכרוכות ביחסו של המוסד אל אגודת הסופרים העבריים ואל מוסדות המדע והתרבות בארץ.

(ב) הועד הפועל מפנה את תשומת לבן של ממשלת ישראל ושל ההנהלה הציונית לחשיבות פעולתה של מחלקת התרבות של הועד הלאומי, ביחוד בקרב המוני העולים, ומביע את משאלתו שתינתן האפשרות למחלקה זו להרחיב ולחזק את פעולתה בתאם לצרכי העליה המוגברת.

(ג) האוניברסיטה העברית בירושלים

(1) הועד הפועל הציוני שמע בסיפוק רב את הכרזת ממשלת ישראל על האוניברסיטה העברית בירושלים כעל נכס יקר של האומה כולה, של מדינת ישראל ושל עם ישראל.

הקמת המדינה העברית והתעודה להגשים את הציונות בתקופתנו, מטילה על המוסד התרבותי המדעי העליון של עם ישראל תפקידים כבירים נוספים, חנוכיים וקונסטרוקטיביים, המחייבים ביצור והרחבה רבה. על האוניברסיטה שומה להכסיר כחות מאומנים למדינה ולמוסדות הישוב, לחנך מורים ורופאים ואגרונומים, אנשי מדע ובעלי מקצוע הדרושים לעם בעל תרבות, יזמה ורצון, בגסתו להקים מדינה מודרנית בצעדים מהירים וברוח מדעי דורנו.

האוניברסיטה העברית בירושלים צריכה להיות מוכנה לקלוט לתוכה אלפי סטודנטים מתפוצות הגולה שיתאמנו גם במדעי היהדות וגם בכל המקצועות הכלליים לכל ענפיהם, והיא צריכה לסקוד על כך לגדל מחנכים, שליחים ומורים שיצאו לכל שבטי ישראל בגלויות להחיות בקרבם את רוח האומה, ולחנכם לקראת התפקידים הגדולים העומדים לפנייהם.

בתוך תכניות השיקום של הריסות ירושלים והבטחת ביסוסה וגידולה נועד חלק רב לפיתוח הפקולטות הקיימות של האוניברסיטה העברית ויסוד פקולטות ומכונים חדשים בה, כגון בית הספר לרפואה, הפקולטה למשפטים, פתיחת מכון לחקר החברה והכלכלה, מכון לחקר תולדות יהודי המזרח וכו'. הועד הפועל הציוני מטיל איפוא על ההנהלה הציונית לדאוג לחיזוק האוניברסיטה, לפיתוחה ולשכלולה וקורא לתנועה הציונית לארצותיה ולמוסדותיה להוסיף לה תמיכה כספית נדיבה ומתמדת.

(2) הועד הפועל הציוני מסיל על ההנהלה לעבר, יחד עם שלטונות האוניברסיטה, הצעה על הסדר היווסים בין האוניברסיטה לבין ההסתדרות הציונית, לקבוע את זכויות ההסתדרות הציונית ביחס לאוניברסיטה ולהביא את ההצעות לפני המושב הבא של הועד הפועל לדיון ולהחלטה.

IV. כספים

- (1) הועד הפועל הציוני סולח את ברכתו ליהודי הגולה בארה"ב וקנדה, באפריקה הדרומית, באנגליה, באמריקה הדרומית ובאירופה, סמתוך הכרת האחריות הכבדה שההיסטוריה הסילה עליהם, עמדו בפרץ בסנים האחרונות ע"י גיוס מאמציהם להצלחת המגביות לקרנותינו ובעזרתן בפועל סייעו להקמת מדינת ישראל. הועד הפועל הציוני מציין בסיפוק ובהחזקת טובה פעולות אלה שעמדו לימין תנועתנו עד היום ומאמין שיוסיפו להביא את האמצעים הכלכליים להאדיר את מדינתנו ולייטב את המוני העם בעלותו לארצו.
- (2) הועד הפועל הציוני מביע את הערכתו המלאה להנהלת עניני הגזברות של הסוכנות היהודית ע"י מר אליעזר קפלן. במסך חמס-עשרה שנות כהונתו כגזבר ההנהלה גדל התקציב הציוני מממדים קטנים ביותר למידותיו הממלכתיות שבסעה זו. הועד הפועל הציוני מביע את תקוותו, שמר קפלן יסתף פעולה בעתיד עם ההנהלה החדשה ויסייע בידה בנסיונו העסיר.
- (3) הועד הפועל הציוני מסיל על הנהלת הסוכנות לדאוג לכך, שבימים הראשונים של ספטמבר 1948, תוגש על ידה הצעת-תקציב תש"ט לועדת הכספים המתמדת, בכדי לאפשר בעוד מועד לדון ולהחליט עליו. בתקציב הזה יס להביא בחשבון את הצרכים העצומים העומדים לפנינו כיום, עם הקמת המדינה, ולאפשר את העלאתם של המוני היהודים מכל תפוצות הגולה, לבצע החישובות חקלאית רחבת-מידות, ליצור מפעלי תעסיה לקליטת עולים ולהבטיח את הצרכים החיוניים, החמריים, והתרבותיים של המדינה והעם.
- (4) הועד הפועל הציוני מייפה את כוחה של ועדת התקציב המתמדת לספל בייסוב התביעות הכספיות הטעונות בירור בין הסוכנות היהודית לבין ממסלת ישראל מתוך סיתוף נציגות ההנהלה וממסלת ישראל. על ועדת התקציב המתמדת לדאוג לכך שכל ענפי הפעולה שקבלו עד עתה הקצבות מהסוכנות היהודית, ואשר לדעת הועדה ההנה"צ חייבת להמשיך בתקציביהם, ימשיכו לקבל את הקצבותיהם עד שתושג הטכמה בטאלה, אם על ממסלת ישראל או על ההסתדרות הציונית לספק צרכים אלה בעתיד.
- (5) א. הוירקסוריון של קה"ל עורך את תקציבו השנתי לתש"ט לסעיפיו הראשיים ומניס אותו לועדה התקציבית המתמדת לדיון ולהחלטה.
ב. הוירקסוריון של קה"ל חפסי בסידור סעיפי התקציב במסגרת סאוסרה ע"י הועדה התקציבית.
ג. מתוך הכרה שכספי קה"ל קודש הם לגאולת הקרקע, מכיר הועה"פ בכך, שאם הועדה התקציבית המתמדת תתבע מהכנסות קה"ל סכומים לצרכים דחופים של שעת-חרום לתקציב הכללי - ינתנו הסכומים האלה בתורת הלוואה.

ד. סדור זה הוא לטעת-חרום בלבד ותקמו אך ורק לסנת תס"ס והוא אינו יוצר תקדים לעתיד.

6) הועד הפועל הציוני מקדם בברכה את הישוב היהודי בארץ, אשר יחד עם מאמציו הפוריים למען הקרנות הלאומיות והמגביות המיוחדות להתגייסות והצלה ביצע בהצלחה את תכנית המלווה הלאומי הראשון בסך של למעלה מ-5 מיליון לא"י ושם את הכספים לסוכנות היהודית ולממשלת ישראל. הועד הפועל הציוני פונה בקריאה לכל יהודי העולם להצטרף ליזמתו של הישוב העומד במערכה ע"י הגשמת מלווה לאומי בממדים ההולמים את תביעת השעה הגורלית, ומסיל על ההנהלה לגשת מיד לעיבוד תכניות המלווה והכשרת התנאים לביצוען הרחוק בכל ארץ וארץ. הועד הפועל הציוני קורא להמוני העם היהודי ומנהיגיו להתגייס במלוא יכולתם כדי להבטיח את הצלחת הפעולות הכספיות של התנועה הציונית (המגביות והמלווה) הדרושות לנצחונה, קיומה וביצורה של מדינת ישראל.

V. עניני ירוסלים

עד שייקבע גורלה המדיני של ירוסלים:
(א) תוקם על ידי ההנהלה מחלקה מיוחדת לעניני ירוסלים ובראשה יעמוד חבר אחד או שניים מחברי ההנהלה.

תקום ביירוסלים הנהלה עצמית מקומית בעלת כושר פעולה כיאות לעיר המטרופולין ובה ישתתפו כל הגורמים הציבוריים האחראים לגורל ירוסלים.
(ב) הועד הפועל הציוני ממלא את ידי ההנהלה למנות ועדה פריטטית בת 5 חברים שתפעל ליד המחלקה לפיתוח ירוסלים.
(ג) הועד הפועל מקבל ביסוד את תכנית הפעולה שהובאה לפניו על ידי ועדת ירוסלים ומעביר אותה כחומר לספול ולביצוע למחלקה לפיתוח ירוסלים.

VI. שונות

חבל ימי לישראל

הועד הפועל הציוני שמע על הפעולות הענפות של החבל הימי לישראל ורואה חשיבות במתן עידוד ועזרה מצד ההסתדרות הציונית לפעולת החבל בכל הארצות.

המועצה לתעופה

הועד הפועל הציוני רשם לפניו את הפעולה המבורכת של המועצה לתעופה ופונה אל כל תאי ההסתדרות הציונית בדבר הוטטת עזרה למפעליה.

"יד ושם"

בהסתמך על החלטת הכינוס הציוני העולמי בלונדון בענין "יד לגולה" מסיל הועד הפועל הציוני על ההנהלה לברר את שיטות פעולתה של "יד ושם" ואת דרכי עזרתה של ההנהלה למפעל זה.

VII. בחירות

(א) הנהלה

במקום חברי ההנהלה:

דוד בן-גוריון

פריץ ברנסטיין

יצחק גרינבוים

גב' גולדה מאירסון

הרב יהודה ליב פיסמן

משה שפירא

משה שרתוק

שהודיעו על התפטרותם מהנהלה, נבחרו להנהלה:

ד"ר ישראל גולדסטין

מאיר גרוסמן

יצחק ורפל

יעקב זרובבל

צבי לוריה

ברוך צוקרמן

לוי סקולניק

כן נבחרו בתור סגנים:

ישראל ברנינסקי

ד"ר אהרן טחטמן

והרב אריה ליב גלמן נבחר כחבר יועץ להנהלה בארצות הברית.

(ב) נשיאות הועד הפועל

במקום חברי הנשיאות: מאיר גרוסמן, יעקב זרובבל וברוך צוקרמן

שנבחרו להנהלה, נבחרו לנשיאות הועד הפועל הציוני החברים:

זלמן אהרנוביץ,

ישראל אידלסון

ד"ר אריה אלסמן

ההנהלה בהרכבה החדש נתכנסה לישיבתה הראשונה ביום 7.9.48
בירושלים ובה הוחלט על חלוקת התפקידים בין חברי ההנהלה
בירושלים כדלקמן:

ח ב ר י ה ה נ ה ל ה

הרב ז. גולד	- המחלקה לפיתוח ירושלים
י. גולדשטיין	- ג ז ב ר ו ת
ח. גרינברג	- המחלקה לחינוך ותרבות (עד שיבוא ארצה יעשו סדורים מיוחדים)
מ. גרוסמן	- המחלקה הכלכלית
א. דובקין	- המחלקה לארגון והסברה והמחלקה לנוער והחלוץ
י. ורפל	- המחלקה לעליה ושיכון
י. זרובבל	- המחלקה ליהודים בארצות המזרח התיכון
ב. לוקר	- יושב-ראש ההנהלה בירושלים והמחלקה ליחסי-חוץ
מ. קולורני	- המחלקה לעליית-ילדים ונוער
ל. שקולניק	- המחלקה להתישבות ומוסדות משקיים
א. קפלן	בלי תיק
ש.ז. שרגאי	בלי תיק

ס ג נ י ח ב ר י ה ה נ ה ל ה

(י. ברגינסקי
ינהלו את המחלקה לקליטת-עולים.
צבי הרמן

מר א. דובקין ישמש גם כראש האדמיניסטרציה של הסוכנות היהודית בירושלים
מר צבי הרמן ישמש גם כסגן בעניני החלוץ ונוער.
מר י. ברגינסקי ישמש כסגן ראש המחלקה לעליה ושיכון ועניני המוסד שטפל בהעפלה.

- - -

ירושלים, 8.9.48

תכנית פעולה לפיתוח ירושלים
(לפי ההחלטה שנתקבלה על ידי ועדת ירושלים
של הוועד הפועל הציוני
מנ"א תש"ח - אוגוסט 1948)

הוועד הפועל הציוני קבל את ההחלטה הבאה בסעיף "עניני ירושלים":

"הוועד הפועל מקבל ביסוד את תכנית הפעולה שהובאה לפניו על ידי ועדת ירושלים ומעביר אותה כחומר לטיפול ולכיצוע למחלקה לפיתוח ירושלים."

והרי נוסח התכנית שעליה החליטה ועדת ירושלים:

- (1) על ועדת התקציב להקציב מיד סכומים מסויימים לתיקוני ההריסות והמפעלים שניזוקו.
- (2) על הממשלה ושלטונות הצבא לתת דין-קדימה למפעלי ירושלים בענין הזמנות ממשלתיות וצבאיות.
- (3) על הממשלה לחוקק חוקים מיוחדים להקלת הקמתם של מפעלי תעשייה ומלאכה בירושלים ולהפניהם של סוגי תעשייה ומלאכה מיוחדים המתאימים לתנאי ירושלים.
- (4) להקצות לירושלים אחוז מתאים של רשיונות יבוא להבאת חמרי גלם, ולהתת לה זכות קדימה בנדון זה, בהתחשב עם העובדה שבמשך מחצית השנה שעברה לא השהמשה ירושלים כרשיונות כאלה.
- (5) להבטיח אשראי מיוחד להכנת מלאי של חמרי גלם בכמות מספקת, וכן מלאי של צרכי מזון.
- (6) להקציב סכום מיוחד לסיכון ראשון, ע"י מתן אשראי לעידוד התעשייה והמלאכה בתנאים נוחים.
- (7) להקציב המיכה כדי לאפשר הוזלת ההובלה.
- (8) למצוא מקורות נוספים להזרמת מים.
- (9) להכניס שיפורים בקשרי הדואר, הטלגרף והטלפון של ירושלים עם שאר חלקי הארץ ועם חוץ-לארץ.
- (10) להבטיח תחבורה חפשית בין ירושלים לתל-אביב ללא הגבלות, ולנקוט באמצעים להפעלת שרות הרכבת.
- (11) להחקין שדה-תעופה לשרות אזרחי ודואר; להקים בית-מלאכה לתיקוני אוירונים.
- (12) להקים בסביבות ירושלים נקודות התישבות והכשרה.
- (13) נוסף על המוסדות המרכזיים שישארו בירושלים כגון ההנהלה הציונית, הקרן הקימת, קרן היסוד, הרכנות הראשית, מוסדות חינוך ורפואה, יש להעביר לירושלים עוד מוסדות מרכזיים, כגון: בית המשפט העליון ושאר המוסדות ממשלתיים שאין הכרח לקיימם דווקא במקום מושבה הנוכחי של הממשלה.
- (14) להפנות עולים כממדים גדולים לירושלים, כיחוד עליה נוער וכוחות עבודה. לשם כך יש להעביר לירושלים את המוסדות הקשורים בעליית הנוער, את ההכשרה המקצועית, בתי הספר המקצועיים וכו'. כן יש להקים בירושלים מחנה עולים גדול לקליטה ראשונה של עולים חדשים.

(15) לארגן חיירות וחנועות עולי רגל מהתפוצות לירושלים ולשם כך יש להקים בתי מלון מתאימים.

(16) להגדיל את הון החברה לפיתוח כלכלי של ירושלים, שעל הקמתה הוחלט בקונגרס הכ"ב. החברה תשמש חברה מרכזית לפיתוח כלכלי ולהשקעות שאליה תהיינה מסונפות חברות-כנות שחוקמנה לשם:

- (א) אשראי נוח לזמנים ארוכים למפעלי תעשיה, לבנינים, למלאכה ולשיכון;
- (ב) הקמת ההריסות של המשקים החקלאיים, הקמת בתי ספר, ישיבות עם פנימיות וכו';
- (ג) יצירת מפעלים חדשים בענפי היהלומים והמכניקה העדינה;
- (ד) ריכוז תעשיית דפוס והענפים הקשורים בה.
- (ה) הקמת מפעלי אבן, שיש וסיד ומפעלים אחרים שיסייעו לפיתוחה של ירושלים.
- (ו) הקמת קונסורציות של בנקים שיתון הלואה גדולה לזמן ארוך לעיריית ירושלים לשם פיתוח העיר ולצרכי אשראי אפותיקאי נוח.

